

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Педагогічний факультет

Кафедра теорії та методики дошкільної та початкової освіти

**Використання сучасних інтерактивних технологій як
інструментів реалізації комунікативного підходу під час
навчання англійської мови молодших школярів**

Кваліфікаційна робота (проект)

на здобуття ступеня вищої освіти «магістр»

Виконала: здобувачка 09-261 М групи
Спеціальності 013 Початкова освіта
Освітньо-професійної програми
«Початкова освіта»
Ірина Вікторівна МУЗИКА

Керівник: Валусєва І.В., кандидатка
філологічних наук, доцентка

Івано-Франківськ – 2025

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. Теоретичні аспекти використання комунікативного підходу до навчання англійської мови молодших школярів	6
1.1. Сутність та принципи комунікативного підходу у навчанні іноземних мов	6
1.2. Психолого-педагогічні особливості навчання англійської мови молодших школярів	11
1.3. Роль інтерактивних технологій у реалізації комунікативного підходу під час навчання англійської мови	15
РОЗДІЛ 2. Дослідження ефективності використання сучасних інтерактивних технологій у навчанні англійської мови молодших школярів	20
2.1. Аналіз використання сучасних інтерактивних технологій в початковій школі під час навчання англійської мови.....	20
2.2. Рекомендації для вчителів початкової школи з використання сучасних інтерактивних технологій у реалізації комунікативного підходу на заняттях англійської мови	38
ВИСНОВКИ	43
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	45

ВСТУП

Актуальність дослідження. Сучасна освіта потребує нових підходів до організації освітнього процесу, які б забезпечували активне залучення учнів до навчання, розвиток їх комунікативних умінь та формування іншомовної компетентності. Особливої актуальності ці питання набувають у процесі навчання англійської мови в початковій школі, де навчання повинно відповідати віковим і психологічним особливостям дітей. Комунікативний підхід, який передбачає створення умов для реального спілкування учнів іноземною мовою, визнано одним із найефективніших у сучасній методиці навчання мов.

Водночас впровадження комунікативного підходу неможливе без використання сучасних інтерактивних технологій, що стимулюють пізнавальну активність, створюють мотиваційне середовище, розвивають навички співпраці та сприяють глибшому засвоєнню матеріалу. Інтерактивні технології дають змогу організувати освітній процес таким чином, щоб учні активно взаємодіяли між собою, з учителем та навчальним контентом, що повністю відповідає засадам комунікативного підходу.

Особливості комунікативного підходу у навчанні іноземних мов, а також способи формування комунікативної компетентності вивчали дослідники Т. Білошицька, О. Ставрук, Є. Чеберяк. Науковці Н. Агаркова, С. Васильєва, Д. Заяц, О. Ілляшенко, М. Комогорова, І. Цюбик та ін. досліджували роль інтерактивних технологій в освітньому процесі. Разом з тим є важливим дослідити їх ефективність в навчанні учнів початкової школи, що і зумовило актуальність теми «Використання сучасних інтерактивних технологій як інструментів реалізації комунікативного підходу під час навчання англійської мови молодших школярів»

Мета дослідження: теоретично обґрунтувати та емпірично дослідити ефективність використання сучасних інтерактивних технологій як засобу реалізації комунікативного підходу під час навчання англійської мови молодших школярів.

Завдання дослідження:

1. Визначити сутність та принципи комунікативного підходу у навчанні іноземних мов;
2. Обґрунтувати роль інтерактивних технологій у реалізації комунікативного підходу;
3. Проаналізувати стан використання інтерактивних технологій під час навчання англійської мови у початковій школі;
4. Надати рекомендації для вчителів щодо ефективного впровадження інтерактивних технологій у контексті комунікативного підходу.

Об'єкт дослідження: процес навчання англійської мови молодших школярів.

Предмет дослідження: використання сучасних інтерактивних технологій як інструментів реалізації комунікативного підходу під час навчання англійської мови молодших школярів

Відповідно до мети та завдань дослідження обрано та використано комплекс **методів:** *теоретичні* – аналіз, синтез, систематизація, узагальнення психолого-педагогічної літератури з проблеми дослідження; *емпіричні* – анкетування, спостереження, вивчення педагогічного досвіду.

Гіпотеза дослідження полягає в тому, що системне використання сучасних інтерактивних технологій у процесі навчання англійської мови молодших школярів сприятиме підвищенню рівня їх іншомовної комунікативної компетентності, розвитку навичок співпраці, зростанню мотивації до вивчення іноземної мови та активній участі учнів у

навчальному процесі, оскільки такі технології забезпечують ефективну реалізацію принципів комунікативного підходу.

Наукова новизна полягає в уточненні можливостей інтерактивних технологій як ефективного засобу реалізації комунікативного підходу у навчанні англійської мови молодших школярів, у виявленні специфіки їх застосування в умовах сучасної початкової школи.

Практичне значення дослідження полягає в розробці рекомендацій щодо впровадження інтерактивних технологій в освітній процес початкової школи з метою підвищення ефективності вивчення англійської мови відповідно до принципів комунікативного підходу. Матеріали дослідження можуть бути використані у практиці роботи вчителів початкових класів, а також під час підготовки майбутніх учителів англійської мови початкової ланки освіти.

Апробація результатів дослідження. Теоретичні та практичні аспекти кваліфікаційної роботи були апробовані на ряді міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференцій: V Міжнародна науково-практична конференція «*Current Trends in Scientific Research Development*» (12–14 грудня 2024 року, Бостон, США); I Міжнародна науково-практична конференція «*Global Trends in Science and Education*» (10–12 лютого 2025 року, Київ, Україна); Міжнародна науково-практична конференція «*Дошкільна і початкова освіта в євроінтеграційному та національному вимірах*» (15 квітня 2025 року, Київ, Україна); Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю «*Актуальні проблеми дошкільної, початкової та спеціальної освіти в умовах кризових викликів суспільства*» (14–15 травня 2025 року, Україна); V Всеукраїнський студентський науково-практичний онлайн-форум (з міжнародною участю) «*Іношомовна освіта очима студентів*» (12–14 травня 2025 року, Україна).

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел з 51 найменування українською та англійською мовою.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ КОМУНІКАТИВНОГО ПІДХОДУ В НАВЧАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

1.1. Сутність та принципи комунікативного підходу у навчанні іноземних мов

Комунікативний підхід є провідною методикою у викладанні іноземних мов, основна мета якого полягає у формуванні комунікативної компетентності через активне використання мови у реальних або наближених до реальності ситуаціях, а не лише у відтворенні граматичних структур. Його сутність розкривається у розумінні мови передусім як засобу спілкування, а не як набору правил чи лексичних одиниць для заучування. Англомовні дослідження свідчать, що навчання вибудовується на основі комунікативних завдань, що імітують справжнє мовне середовище, завдяки чому здобувачі освіти мають змогу застосовувати мову у практичних контекстах [37]. Таким чином, акцент робиться не на відтворенні мовних структур, а на здатності використовувати мову як інструмент взаємодії. Додатково, сучасні дослідження підкреслюють, що комунікативна компетентність включає не лише мовні знання, а й соціокультурну обізнаність, здатність до міжособистісної взаємодії та критичне мислення, що дозволяє учням гнучко адаптуватися до різних комунікативних ситуацій.

У такій парадигмі здобувачі стають активними учасниками освітнього процесу, тоді як викладач виконує роль фасилітатора, створюючи умови для мотивації та взаємодії, сприяючи розвитку мовленнєвої активності й самостійності. Це дозволяє зменшити акцент на традиційному фронтальному викладанні та натомість використовувати інтерактивні форми роботи, які забезпечують ефективніше засвоєння матеріалу [39, с.164]. Отже, у центрі освітнього процесу опиняється не лише мовна підготовка, а й формування ширшого

спектра компетентностей, необхідних для повноцінної комунікації. Важливо зазначити, що комунікативний підхід також сприяє розвитку емоційного інтелекту учнів, формуючи вміння висловлювати емоції, аналізувати реакції співрозмовників та підтримувати конструктивний діалог у колективі.

При цьому важливим стає розвиток не лише мовних, але й лінгвокультурних, лінгвопрагматичних і мовленнєвих компетентностей, що дозволяє здобувачам краще орієнтуватися у багатокультурному середовищі. Зазначені ідеї безпосередньо реалізуються через систему принципів, що визначають організацію навчання.

Принципи комунікативного підходу реалізуються через орієнтацію на зміст, коли мова використовується для передачі значення, а не лише для відпрацювання граматичних структур [37; 39]. У цьому контексті значною мірою посилюється роль навчальних матеріалів і способів організації занять.

Значна увага приділяється використанню автентичних матеріалів – реальних текстів, аудіо та відео ресурсів, що дозволяють учням стикатися з мовою у її природному функціонуванні. Важливим є інтегрований розвиток чотирьох видів мовленнєвої діяльності – аудіювання, читання, говоріння, письма, які взаємодоповнюють одне одного. На початкових рівнях навчання пріоритет надається вільності мовлення навіть за наявності помилок, адже точність формується поступово. Помилки розглядаються як природний і неминучий етап у процесі засвоєння мови, що не має гальмувати мовленнєву активність. Особливе місце посідає групова та парна робота, яка підсилює комунікативну взаємодію між учнями, а навчальні завдання завжди пов'язуються з реальними життєвими ситуаціями, що робить процес опанування мови максимально практичним і мотивуючим. Автентичні матеріали підвищують мотивацію учнів і роблять навчання більш релевантним для реального життя [28]. Додатково, в практиці

викладання важливо застосовувати міжпредметні завдання, які поєднують англійську мову з іншими навчальними дисциплінами, що сприяє формуванню гнучких когнітивних навичок і більш глибокому розумінню контексту

Узагальнюючи викладене, можна стверджувати, що комунікативний підхід виходить за межі традиційного навчання мови і перетворює її на динамічний процес взаємодії.

Заглибившись в історію комунікативного підходу зазначимо, що «комунікативний метод з'явився в 60–70-х роках минулого століття у Британії, коли англійська мова поступово почала набувати статусу мови міжнародного спілкування» [11]. Комунікативний підхід у сучасній методиці навчання іноземних мов розглядається як провідний інтерактивний метод, спрямований на формування в учнів комунікативної компетентності. Його головна мета полягає не лише в оволодінні системою мовних правил та лексичних одиниць, а насамперед – у здатності застосовувати мову як засіб реального спілкування в різноманітних життєвих ситуаціях. У межах цього підходу комунікація виступає водночас і засобом, і метою навчання, що відрізняє його від традиційних структурно-граматичних моделей.

Слід додати, що сучасні методики комунікативного підходу активно інтегрують цифрові технології та мультимедійні ресурси, що дозволяє учням взаємодіяти у віртуальному середовищі та розширює спектр практичних комунікативних ситуацій.

Спираємось на дослідження Т. Білошицької, яка зазначала, що «модельовання ситуацій діалогу культур на заняттях іноземної мови дає змогу учням порівнювати спосіб і стиль життя людей у своїй країні та країнах, мову яких вони вивчають» [4, с.471-472]. Ключовим положенням комунікативного підходу є розуміння мови як інструмента спілкування, а не як абстрактної системи знаків і правил. Процес навчання, зорієнтований на розвиток усіх мовленнєвих навичок – усного

та писемного мовлення, аудіювання і читання – у ситуаціях живої міжособистісної взаємодії. Особливу увагу приділяють подоланню мовного бар'єра, розвитку мовного чуття та зниженню психологічних труднощів, пов'язаних із використанням іноземної мови в реальних комунікативних актах. Крім того, ми вважаємо, що впровадження проєктних завдань та рольових ігор дозволяє поєднати мовну діяльність з креативними процесами, що сприяє більш глибокому засвоєнню лексики та комунікативних стратегій.

Значущим аспектом є активна взаємодія учасників навчального процесу. Учень виступає не пасивним об'єктом засвоєння знань, а активним суб'єктом спілкування, тоді як викладач виконує роль партнера, фасилітатора та наставника. Завдяки цьому організація навчального процесу набуває характеру співпраці, що забезпечує більш високий рівень мотивації та ефективності.

Важливою методичною особливістю є використання реальних комунікативних ситуацій, тематичних моделей та рольових завдань, які відображають життєві контексти [16]. Це дозволяє інтегрувати мовленнєві навички з культурними та соціальними аспектами іншомовного середовища. Навчальний процес відзначається гнучкістю, варіативністю форм і методів роботи, що враховують мотивацію, інтереси та індивідуальні потреби учнів. При цьому граматичні структури не ігноруються, а опановуються у функціональному контексті — настільки, наскільки це необхідно для комунікативної діяльності.

Узагальнено принципи комунікативного підходу можна представити у вигляді таблиці.

Таблиця 1.1.

Табл.1.1. Основні принципи комунікативного підходу у навчанні іноземних мов

Принцип	Змістове наповнення	Освітнє значення
Мова як засіб спілкування	Використання іноземної мови у реальних життєвих ситуаціях, а не як абстрактної системи	Формує практичні комунікативні навички
Комплексність мовленнєвої діяльності	Одночасний розвиток слухання, говоріння, читання й письма	Забезпечує цілісність мовної підготовки
Активна взаємодія	Співпраця учня з однолітками та викладачем	Підвищує мотивацію та соціальні навички
Реальні комунікативні ситуації	Використання рольових ігор, діалогів, тематичних вправ	Наближення навчання до життєвого досвіду
Усна мова в пріоритеті	Орієнтація на подолання мовного бар'єра	Формує впевненість у спілкуванні
Гнучкість і варіативність	Використання різних форм і методів відповідно до потреб учнів	Індивідуалізація освітнього процесу
Функціональне використання граматики	Засвоєння граматики у контексті комунікативної діяльності	Забезпечує баланс між формою і змістом

Як видно з таблиці 1.1, комунікативний підхід базується на цілісному поєднанні практичних мовних умінь і соціальної взаємодії. Кожен із принципів не існує ізольовано, а утворює єдину систему: розвиток усіх видів мовленнєвої діяльності відбувається в умовах реального спілкування; викладач не лише контролює процес, а й співпрацює з учнями; грамика розглядається не як мета, а як інструмент для ефективної комунікації. Саме така інтеграція забезпечує формування комунікативної компетенції, що розглядається у сучасній педагогічній науці як ключова мета навчання іноземних мов.

Отже, комунікативний підхід орієнтований на розвиток практичних мовленнєвих умінь, формування мотивації та лінгвокультурної компетентності здобувачів освіти. Його ефективність забезпечується завдяки використанню інтерактивних методів, автентичних матеріалів і завдань, що моделюють умови реального спілкування.

1.2. Психолого-педагогічні особливості навчання англійської мови молодших школярів

Навчання англійської мови молодших школярів вимагає врахування їхніх вікових, психологічних та педагогічних особливостей. Важливою складовою є адаптація навчальних матеріалів до індивідуальних особливостей кожного учня, що дозволяє оптимізувати процес сприйняття і засвоєння мови. Ефективність освітнього процесу значною мірою залежить від застосування ігрових методів, створення позитивної мотивації, надання емоційної підтримки та високого рівня професійної підготовки вчителя. Саме поєднання цих чинників визначає успішність оволодіння дітьми іноземною мовою на початковому етапі. Крім того, актуальним є поєднання традиційних методів із сучасними технологічними інструментами, що дозволяє підвищити зацікавленість і гнучкість навчання.

Психологічні особливості молодших школярів проявляються у високій здатності до імітації, швидкому запам'ятовуванні мовного матеріалу, чутливості до мовних явищ та вираженій потребі у спілкуванні з однолітками. Найефективніше ці риси реалізуються через ігрову діяльність, що відповідає природним інтересам дітей і водночас сприяє їхньому залученню до навчання [29, с.198-200]. Дослідження показують, що ефективність мовного розвитку значною мірою залежить від врахування когнітивного рівня дитини, її емоційного стану та навчальної мотивації. Важливо поєднувати індивідуальні та колективні

форми роботи, аби забезпечити баланс між самостійністю та соціальною взаємодією.

Створення позитивної атмосфери у класі, надання емоційної підтримки та чітке визначення навчальних цілей сприяють підвищенню залученості учнів і забезпечують результативність навчального процесу [34, с.15]. Додатково важливо включати елементи самостійного вибору завдань та проектних робіт, що стимулюють відповідальність та цікавість до навчання. Психологічні передумови безпосередньо пов'язані з педагогічними підходами, адже саме методика викладання дозволяє максимально розкрити потенціал дітей цього віку.

Найбільш ефективними у навчанні молодших школярів вважаються ігрові, інтерактивні та комунікативні методи, які часто доповнюються мультимедійними ресурсами, казковими сюжетами та лінгводидактичними іграми. Використання таких методів стимулює креативність і розвиток критичного мислення, що важливо для формування мовної компетентності у дитини. Такі прийоми враховують природну потребу дітей у грі та спілкуванні, перетворюючи навчання на захопливий і змістовний процес [36, с.47]. Важливе місце займає професійна підготовка педагога, що включає його здатність адаптувати навчальний матеріал до вікових можливостей дітей, підтримувати інтерес та мотивацію учнів, а також створювати позитивне освітнє середовище [23, с.19].

Водночас значний ефект справляє співпраця з родиною та використання сучасних технологій, які розширюють навчальні можливості й роблять процес більш інтенсивним [26]. Регулярна взаємодія з батьками, надання рекомендацій щодо домашніх завдань та організація спільних навчальних активностей додатково підвищує ефективність навчання. Молодші школярі у віці 6–10 років характеризуються специфічними психофізіологічними рисами, що визначають особливості навчання іноземної мови. На когнітивному рівні

це проявляється у швидкому переключенні уваги, переважанні механічної пам'яті над логічною, високій слуховій диференційній чутливості та здатності до точної імітації звуків. Діти цього віку швидко запам'ятовують матеріал, але так само швидко його забувають, що зумовлює необхідність систематичності й багаторазового повторення.

Мовленнєві особливості школярів зумовлені нейрофізіологічним дозріванням мозку, що забезпечує гнучкість і пластичність мовних механізмів. Діти відкриті до експериментів з мовою та творчого використання лексики, що робить комунікативні завдання особливо ефективними. Діти не відчувають страху перед спілкуванням, не бояться робити помилки та готові їх виправляти. Вони схильні до кінестетичних форм роботи, що робить доцільним поєднання мовних завдань із руховою активністю [15, с.275]. Дослідження підтверджують існування сенситивного періоду для вивчення мов: «критичний період», коли діти мають найбільшу здатність до засвоєння іноземних мов, охоплює віковий проміжок приблизно до 12–13 років. Саме тому початкова школа є оптимальним етапом для інтенсивного вивчення англійської.

Не менш важливим чинником виступає мотивація. Внутрішня зацікавленість у вивченні мови, позитивна емоційна реакція на навчальний процес і стійкий інтерес до іншої культури формують основу довготривалої навчальної мотивації. Для цього необхідно забезпечити психологічно комфортний клімат, що включає доброзичливу атмосферу, спокійний тон спілкування та повагу до індивідуальних особливостей кожної дитини [20, с.101-102].

На методичному рівні найефективнішим вважається комунікативний підхід, який акцентує увагу на використанні мови в реальних ситуаціях, досягненні взаєморозуміння між людьми та сприйнятті іноземної мови як інструмента спілкування, а не лише як системи знань. Його реалізація можлива за умови дотримання принципів

наочності, доступності, активності, індивідуалізації, а також систематичності та послідовності.

Сучасна методика пропонує низку ефективних прийомів. Ігрові технології підвищують інтерес до мови, зміцнюють мовні навички й стимулюють пізнавальну активність [6]. Використання інтерактивних ігрових платформ дозволяє поєднати навчання з елементами конкуренції та співпраці, що активізує комунікативний потенціал учнів. Метод повної фізичної реакції базується на поєднанні руху з мовленням, імітує природний процес засвоєння рідної мови, знижує стрес і водночас активізує обидві півкулі мозку [44]. Аудіовізуальний метод, що ґрунтується на використанні зорової наочності та аудіо-матеріалів, дозволяє учням сприймати новий матеріал на слух і закріплювати його через візуальні образи, створюючи комунікативні навчальні ситуації [2].

Розвиток мовленнєвих навичок відбувається поетапно. Слухання та говоріння формуються через імітацію звуків, наслідування інтонацій і використання автентичних матеріалів. Читання розвивається від засвоєння графіки та буквено-звукових відповідностей до читання мовчки з повним розумінням змісту [19]. Письмо охоплює формування каліграфічних та орфографічних навичок, а також використання зорової наочності для кращого засвоєння техніки письма [13].

Важливим доповненням виступає індивідуалізація навчання, яка передбачає врахування особистісних характеристик кожної дитини, її темпу навчання, цілей та інтересів. Такий персоналізований підхід дозволяє адаптувати завдання й структуру занять під конкретного учня [9]. Крім того, створення портфоліо досягнень учнів сприяє розвитку саморефлексії та усвідомленню прогресу. Водночас навчальний процес організовується як соціальна взаємодія, що включає роботу в парах і групах, створення реальних ситуацій спілкування, розвиток співпраці та взаємодопомоги.

Отже, навчання англійської мови молодших школярів повинно розглядатися як діалог культур, що сприяє не лише мовному розвитку, але й формуванню цілісної особистості дитини як майбутнього громадянина світу [12].

Отже, психолого-педагогічні аспекти утворюють єдину систему, в якій взаємодіють вікові особливості дітей, методичний інструментарій учителя та активна співпраця з родиною. Ефективне навчання англійської мови базується на поєднанні цих чинників і передбачає створення позитивного, емоційно підтримуючого середовища, що значно підвищує успішність оволодіння іноземною мовою.

1.3. Роль інтерактивних технологій у реалізації комунікативного підходу під час навчання англійської мови

Інтерактивні технології відіграють провідну роль у реалізації комунікативного підходу під час навчання англійської мови, адже вони створюють умови для активної участі учнів у мовленнєвій взаємодії, підвищують мотивацію та сприяють розвитку комунікативних навичок. Важливо зазначити, що інтерактивні технології дозволяють адаптувати навчальний процес під індивідуальні потреби кожного учня та забезпечують більш гнучкий і динамічний освітній процес. Застосування сучасних цифрових платформ, віртуальної реальності, чат-ботів, мультимедійних ресурсів та ігрових методик дозволяє формувати в учнів уміння ефективно взаємодіяти в реальних і змодельованих мовних ситуаціях, що є визначальним для розвитку іншомовної комунікативної компетентності [51, с.2298]. Це підкреслює не лише функціональний, а й мотиваційний ефект інтерактивних технологій.

Дослідження свідчить, що інтеграція чат-ботів у навчальний процес підвищує активність учнів, сприяє практичному застосуванню лексики та граматики й стимулює самостійне розв'язання комунікативних завдань. Особливо корисним цей інструмент є у

формуванні навичок усного мовлення та соціальної взаємодії, що є критично важливим у початковій школі.

Формування навичок усного мовлення розпочинається з ранніх етапів вивчення мови. Інтерактивні методи, зокрема рольові ігри, дискусії та групові проєкти, забезпечують розвиток як вербальної, так і невербальної комунікативної компетентності, формують гнучкість у спілкуванні, соціальну виразність та емпатію. Крім того, такі методи сприяють підвищенню креативності та самостійності учнів у процесі навчання.

У цьому контексті інтерактивні технології демонструють свою ефективність навіть серед студентів немовних спеціальностей, допомагаючи долати мовний бар'єр і забезпечувати активну участь у комунікативних завданнях. Таким чином, технології стають не просто додатковим ресурсом, а невід'ємною частиною формування мовної компетентності.

Створення інтерактивного класу, побудованого на принципах діалогічного навчання, дає змогу організувати постійну взаємодію між учнями та викладачем. Така організація підвищує результативність комунікативного підходу, стимулює колективне вирішення завдань і формує навички командної роботи [27]. Інтерактивне освітнє середовище дає змогу учням відчувати себе активними учасниками процесу та розвивати міжособистісні навички.

Важливою перевагою інтерактивних методів є подолання психологічних бар'єрів. Завдяки персоналізованим завданням, які адаптуються до рівня знань учнів, знижується страх перед помилками, зростає впевненість у власних мовленнєвих здібностях і формується готовність активно брати участь в усному спілкуванні [40, с.1154]. Тобто психологічний комфорт учнів тісно пов'язаний із технологічним середовищем та стилем навчання.

Заклади вищої освіти все активніше впроваджують інтерактивні технології, адже вони сприяють формуванню не лише іншомовної, але й професійної комунікативної компетентності, необхідної для міжкультурної взаємодії. Це підтверджує, що інтерактивні технології можуть стати основою сучасного освітнього середовища, де міжкультурна компетентність є ключовою. Інтерактивні платформи забезпечують ефективний моніторинг знань, організацію зворотного зв'язку та підтримку дистанційного або змішаного формату навчання [38, с.282]. Таким чином, інтерактивні технології виступають не лише доповненням, а й основою сучасної мовної освіти, перетворюючи традиційний навчальний процес на динамічне, залучене й діалогічне середовище [21].

Комунікативний підхід, що розглядає взаємодію як основний засіб та кінцеву мету навчання мови, у поєднанні з інтерактивними технологіями набуває нових можливостей. Завдяки використанню цифрових ресурсів учні отримують практику в реальних і змодельованих життєвих ситуаціях, активно взаємодіють у цифровому середовищі, беруть участь у виконанні автентичних завдань, що значно розширює їхній мовний досвід. Використання інтерактивних дошок створює динамічні мультимедійні презентації [30], забезпечує активну участь учнів у навчанні [46], розвиває навички говоріння завдяки інтерактивним діалогам [31]. та підтримує групову співпрацю [18]. Мобільне навчання також суттєво впливає на процес, адже воно забезпечує персоналізовані траєкторії навчання, миттєвий зворотний зв'язок і використання аудіовізуальних та ігрових елементів [32, с.115]. Популярні додатки на зразок Duolingo, Babbel, Memrise чи HelloTalk надають змогу тренувати всі мовні навички у зручному форматі.

Додатково потужним інструментом є гейміфікація, яка підвищує мотивацію через систему балів, досягнень і значків, формує навички спілкування в ігровому контексті та знижує тривожність під час усного

мовлення. Використання віртуальної реальності відкриває перспективи створення імерсивних освітніх середовищ, що дозволяють практикувати спілкування в культурно-автентичних ситуаціях, долати страх помилок і взаємодіяти з віртуальними співрозмовниками [49]. Це значно розширює комунікативний досвід учнів і підвищує мотивацію.

Пропонуємо структурований опис інструментів та їх призначення, які вважаємо доцільними для використання (табл.1.2)

Таблиця 1.2.

Опис цифрових інструментів, запропонованих до використання в освітньому процесі початкової школи

Інструмент Технологія /	Призначення	Приклади використання
Інтерактивні дошки (Interactive Whiteboards)	Створення мультимедійних презентацій, активізація класної роботи, розвиток навичок говоріння	Динамічні презентації, інтерактивні діалоги, групові завдання
Мобільне навчання (MALL – Mobile-Assisted Language Learning)	Персоналізоване навчання, миттєвий зворотний зв'язок, інтерактивне навчання	Duolingo, Babbel, Memrise, HelloTalk
Чат-боти	Практика лексики та граматики, стимулювання комунікації	Автоматизовані розмовні вправи, рольові діалоги
Гейміфікація	Підвищення мотивації, розвиток комунікативних навичок	Рольові ігри, симуляції, система балів та досягнень
Віртуальна реальність (VR)	Імерсивне середовище для практики спілкування, подолання страху помилок	Віртуальні співрозмовники, культурно-автентичні ситуації
Платформи для відеоконференцій	Організація онлайн-спілкування, дистанційне навчання	Google Meet, Zoom, Skype
Платформи для асинхронної взаємодії	Обмін ідеями, організація спільних проєктів	Padlet, VoiceThread

Месенджери та соціальні мережі	Неформальне спілкування англійською, розвиток письмових навичок	WhatsApp, Telegram, Facebook, Instagram
Інструменти для розвитку мовних навичок	Покращення граматики, словникового запасу, аудіо- та відео практики	Grammarly, Quizlet, BBC Learning English, English Central

Таким чином, інтерактивні технології є ключовим елементом сучасного комунікативного підходу до навчання англійської мови. Вони забезпечують активну участь учнів, сприяють розвитку міжкультурної компетентності, підвищують мотивацію й роблять навчальний процес гнучким і результативним. Поєднання цифрових інструментів із традиційними методами дозволяє досягти балансу між ефективністю та психологічним комфортом. У майбутньому інтерактивні технології, спираючись на досягнення штучного інтелекту, розширеної реальності та адаптивних систем, здатні забезпечити ще вищий рівень персоналізації освітнього процесу та формування комунікативно компетентних мовців у цифровому суспільстві.

РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

2.1. Аналіз використання сучасних інтерактивних технологій в початковій школі під час навчання англійської мови

У сучасних умовах реформи повної загальної середньої освіти та впровадження концепції «Нова українська школа» актуальними стають інтеграція інформаційно-комунікаційних технологій в навчальний процес і пошук ефективних методик викладання іноземних мов, зокрема англійської.

Швидкий розвиток цифрових технологій сприяв значним змінам у навчанні молодших школярів: інтерактивні засоби та мультиплатформені рішення стають ефективним інструментом підвищення якості освіти у початковій школі. Застосування сучасних інтерактивних технологій дозволяє організувати урок англійської мови за активною двосторонньою взаємодією вчителя і учнів, що, як підкреслюють дослідники, сприяє розвитку комунікативної компетентності, креативності та мотивації учнів.

У викладанні англійської мови в молодших класах використовуються різні інтерактивні засоби та технології. Перш за все, це інтерактивні дошки (наприклад SMART Board), що дозволяють поєднувати традиційні навчальні ресурси з мультимедійним контентом. Використання інтерактивної дошки робить урок більш наочним і динамічним: вчитель може демонструвати відео, анімації, презентації та працювати з інтерактивними вправами. Комбіноване використання відео, аудіо- та графічних ресурсів значно підвищує ефективність сприйняття матеріалу. Разом із цим вчителі мають добре опанувати можливості

інтерактивної дошки, адже від їхньої кваліфікації залежить результативність її використання.

Серед онлайн-платформ та цифрових сервісів для початкової школи часто згадують веб-інструменти з елементами Web 2.0: освітні портали, хмарні дошки, системи управління навчанням (LMS), соціальні освітні мережі. У процесі вивчення англійської мови в початковій школі доцільно використовувати комп'ютерні програми, електронні ресурси та мережеві сервіси, що дозволяють організувати інтерактивні вправи й спільні проєкти. Так, Н. Бойко підкреслює важливість впровадження інтернет-ресурсів і сервісів Web 2.0 у мовну освіту: правильно підібрані онлайн-інструменти допомагають сформувати в учнів стійку комунікативну компетентність під керівництвом досвідченого вчителя [5]. Наприклад, навчальні сервіси дозволяють створювати інтерактивні тести, вікторини, спільні хмарні дошки чи блоги, а платформи для дистанційного чи змішаного навчання (Google Classroom, Moodle, Zoom) дають можливість організувати віртуальні уроки й домашні завдання з елементами гри та співпраці.

Мобільні додатки ігрового характеру також входять до арсеналу інтерактивних технологій. Уроки англійської можуть доповнюватися освітніми додатками (наприклад, LinguaLeo, Duolingo, British Council Kids), які містять вправи на повторення лексики та граматики в ігровій формі. Хоча спеціальних наукових досліджень впливу саме мобільних додатків на навчання англійської початкових класів у вітчизняній літературі небагато, практики вказують на їхню здатність розвивати навички аудіювання та говоріння в ігровому середовищі. Учитель може рекомендувати учням певні програми для самостійної роботи, що також підсилює їхню зацікавленість та зв'язок навчання з реальним життям.

Окремої уваги заслуговують ігрові технології та елементи гейміфікації. Гра – важливий метод у процесі навчання молодших школярів, особливо при вивченні мови. Як відзначають науковці

М. Комогорова, Д. Заяц та І. Цюбик, гра є основою освітнього процесу на уроках англійської в початковій школі: вона дозволяє зацікавити дітей, сприймати матеріал позитивно та формувати комунікативні навички в невимушеній атмосфері [10, с.50]. Зокрема, автори відзначають, що ігрові технології сприяють позитивному ставленню до вивчення мови і зміцнюють мотивацію учнів [10, с.51]. Приклади ігор включають рольові ігри, інтерактивні квести, рухливі мовні вправи, а також комп'ютерні ігри з лінгвістичним наповненням. Також можна використовувати освітні «живі», проєктні роботи або вправи на симуляцію реальних ситуацій, що розвивають творче мислення та мовленнєві навички одночасно. Усі ці приклади ілюструють сучасні підходи до інтерактивного навчання у початковій школі, де учні стають активними суб'єктами пізнавальної діяльності.

Практичний досвід застосування інтерактивних методик у початковій школі показує їхню широку поширеність та різноманіття форм. Так, науковець А. Зубрик у своєму дослідженні наводить цікавий кейс застосування інтерактивних методів безпосередньо на уроках англійської в українських школах. В якості форм реалізації інтерактивного навчання наводяться вправи на розвиток комунікації та творчості: наприклад, «таємничі об'єкти», «зіпсований телефон», «містичний предмет», «бігучий диктант», «круглий стіл», «драматизація» тощо [7, с.90-92]. Ці ігрові та рольові прийоми демонструють, як можна організувати групову взаємодію і залучення всіх учнів до обговорення навчального матеріалу. Згідно з автором, такі методи формують у класі атмосферу співпраці і дозволяють кожному учню відчувати власну значущість в процесі навчання [7].

Група науковців М. Комогорова, Д. Заяц та І. Цюбик, у звіті з міжнародної конференції також підтверджують практичний ефект ігрових технологій. У своїй доповіді вони зазначають, що навчання англійської з елементами гри допомагає вчителю зацікавити дітей і

закладає позитивне сприйняття мовного матеріалу у молодших школярів [10, с.50-51]. Наприклад, діти можуть навчатися через створення спільних мультимедійних проєктів або участь у освітніх іграх, що розвивають мовленнєві навички. Цей досвід вказує, що навіть при обмежених ресурсах (наприклад, відсутність дорогого обладнання) можна організовувати якісні інтерактивні уроки за рахунок творчого підходу вчителя.

Нарешті, результати впровадження цифрових сервісів підтверджують узагальнення Н. Бойка – учасника проєкту з розвитку цифрового навчання. Згідно з його аналізом, використання мережевих сервісів дозволяє диференціювати навчальний процес згідно з потребами класу: учитель може створювати в інтернеті вправи різного рівня складності та миттєво отримувати зворотний зв'язок від учнів [5]. Отже, у підсумку такі приклади свідчать про практичну цінність інтерактивних технологій: вони широко впроваджуються у школи, підвищують залучення учнів та дають змогу вчителю варіювати методи залежно від ситуації.

Дослідження порівняльної ефективності традиційних (лекційно-пояснювальних) та інтерактивних методів навчання англійської мови в початковій школі вказують на низку переваг останніх. Традиційний підхід більше орієнтований на трансляцію готових знань, де учень здебільшого виконує пасивну роль, а вчитель – активного транслятора. Натомість інтерактивне навчання передбачає активну участь кожного учня, колективну роботу та обговорення. За словами Н. Агаркової та С. Васильєвої, інтеграція інтерактивних методів до уроків дозволяє поєднати традиційні й інноваційні підходи, що сприяє підвищенню пізнавальної активності учнів і запровадженню діяльнісно-орієнтованих форм навчання [1, с.116-118].

Крім того, виокремимо конкретні переваги інтерактивного навчання над традиційним: участь у діяльності усіх учнів класу,

розвиток командної роботи, формування доброзичливого ставлення до однокласників та можливість кожної дитини висловити власну думку. Перелік цих переваг ілюструє, що інтерактивний підхід краще відповідає вимогам Нової української школи щодо розвитку соціальних і комунікативних компетентностей. Результатом інтерактивного навчання, як показує практичний досвід, є збільшення інтересу учнів до вивчення англійської та підвищення якості засвоєння матеріалу.

Звісно, інтерактивний підхід не виключає ролі традиційних методів (наприклад, практичних вправ на письмі чи читанні тексту), але автори підкреслюють, що саме баланс між ними є оптимальним. Так, Н. Агаркова та С. Васильєва зазначають, що інтерактивні технології доцільно використовувати поряд зі звичними формами навчання, адже вони сприяють активації процесу навчання та формуванню особистісно-орієнтованого підходу [1, с.117]. Таким чином, порівняння демонструє: інтерактивні методики дають додаткові педагогічні переваги – збільшення обсягу засвоєного матеріалу, розвиток комунікативних умінь, креативності та толерантності учнів – у порівнянні з традиційними методами.

Інтерактивні технології помітно впливають на мотивацію учнів до навчання, розвиток їхніх мовленнєвих навичок, соціалізацію та креативність. По-перше, підвищується загальний інтерес учнів до уроків англійської. Наприклад, М. Комогорова та співавтори звертають увагу, що інтерактивне ігрове навчання зміцнює мотивацію до вивчення іноземної мови та значно поліпшує сприйняття матеріалу [10, с.51]. Подібно, А. Зубрик наголошує, що завдання з елементами гри та творчості підвищують інтерес дітей і розвивають їхню активну участь: «вчитель повинен ставити акцент на завданнях, які розвивають творчий початок особистості, підвищують мотивацію до вивчення мови» [7, с.89-91].

По-друге, інтерактивні методи сприяють формуванню мовленнєвих умінь. Завдяки постійній взаємодії учнів із мультимедіа, вчителем і однокласниками на уроках, розвиваються усні навички мовлення та аудіювання. Як зазначено в теоретичному аналізі, гра та колективні вправи додають навчальному спілкуванню комунікативної спрямованості. Учні стають більш упевненими в діалогах англійською мовою, адже залучені у співробітництво: вони обговорюють результат, коригують один одного, вчаться аргументувати думку. Ці ефекти підтверджуються і вітчизняними дослідженнями: застосування інтерактивних вправ дозволяє всім учням практикувати мову в парах або групах, що збільшує кількість мовного «занурення» в класі.

По-третє, групова діяльність і рольові ігри покращують соціалізацію дітей молодшого шкільного віку. У ході спільних проєктів і ігрових вправ учні навчаються працювати в команді, слухати та поважати думки товаришів. Згідно із результатами досліджень А. Зубрика, під час інтерактивного навчання формується доброзичливе ставлення до опонента і толерантне спілкування між учнями [7, с.90]. Також, у класі створюється «ситуація успіху», коли кожна дитина може проявити себе та відчувати позитивну оцінку. Це важливо для формування впевненості та бажання далі вдосконалювати знання англійської мови.

Нарешті, інтерактивні технології стимулюють розвиток творчих здібностей учнів. Як було вказано, вправи, які потребують креативності (наприклад, проєктна робота, драматизація), розвивають творче мислення і допомагають дітям розуміти, що навчання може бути захопливим й творчим. Дослідниці Н. Агаркова та С. Васильєва зазначають, що інтерактивне навчання розвиває критичне мислення та самостійність в учнів, адже кожна дитина бере активну участь у створенні [1, с.119-120]. Це сприяє вихованню особистості, здатної творчо вирішувати навчальні завдання.

Педагогічний експеримент проводився протягом 2024-2025 років на базі Спеціалізованої школи I-III ступенів із поглибленим вивченням іноземних мов «Інтелект» (м. Київ). Цей заклад освіти є приватним освітнім комплексом, який об'єднує дошкільний навчальний заклад та спеціалізовану школу, позиціонуючи себе як інноваційний освітній простір. Вибір саме цього закладу був зумовлений кількома ключовими факторами. По-перше, офіційний статус школи з «поглибленим вивченням іноземних мов» забезпечує високий рівень мотивації учнів та батьків до вивчення англійської мови, а також наявність кваліфікованих педагогічних кадрів. По-друге, проголошений школою інноваційний курс та орієнтація на розвиток як предметних знань (Hard skills), так і м'яких навичок (Soft skills) створюють сприятливе середовище для впровадження новітніх педагогічних технологій.

Важливою методологічною передумовою є врахування інноваційного профілю школи при плануванні експерименту. Самопозиціонування закладу як «інноваційної школи» передбачає не лише декларацію принципів, а й відповідне матеріально-технічне забезпечення та готовність педагогічного колективу до освітніх експериментів. Це означає, що порівняння ефективності запропонованої методики відбуватиметься не з умовно «застарілою» чи позбавленою технологій моделлю навчання, а з якісним, сучасним освітнім процесом, який вже є стандартом для даного закладу. Таким чином, завданням експерименту є довести переваги цілеспрямованого, систематичного впровадження саме *інтерактивних* технологій порівняно з високоякісною, але більш традиційною сучасною методикою. Будь-які статистично значущі позитивні результати, отримані в таких умовах, матимуть вищу доказову силу та свідчитимуть про реальну ефективність запропонованого підходу.

До експериментального дослідження було залучено 10 учнів двох паралельних других класів. На основі попереднього аналізу академічної

успішності, результатів психолого-педагогічної діагностики та за згодою адміністрації школи було сформовано дві групи:

- Експериментальна група (ЕГ) – учні 2-А класу в кількості 5 осіб. У цій групі впроваджувалася розроблена методика з використанням інтерактивних технологій.
- Контрольна група (КГ) – учні 2-Б класу в кількості 5 осіб. Навчання у цій групі відбувалося за традиційною програмою, затвердженою в навчальному закладі.

Середній вік учнів на початок експерименту становив 7.5 років. Обидві групи були визнані репрезентативними та статистично однорідними за ключовими параметрами (початковий рівень знань, гендерний склад, загальний рівень когнітивного розвитку), що забезпечило необхідні умови для об'єктивного порівняння результатів.

Педагогічний експеримент мав чітку структуру і складався з трьох послідовних етапів: констатувального, формувального та контрольного. Кожен етап мав свої специфічні цілі, методи та інструментарій, що забезпечувало логічність та цілісність дослідження.

Перший етап – констатувальний. Мета цього етапу: об'єктивно оцінити та зафіксувати початковий рівень сформованості англomовної комунікативної компетентності учнів обох груп (2-А та 2-Б) перед початком формувального впливу.

Методика та інструментарій: Для проведення вхідного зрізу було розроблено комплексний діагностичний інструментарій, що охоплював ключові аспекти комунікативної компетентності, доступні для оцінювання у дітей даного віку. Він включав:

- Тест на визначення лексичного запасу: учням пропонувалися завдання на співвіднесення зображення та слова (picture-word matching), а також прості вправи на заповнення пропусків у реченнях (gap-fill) за базовими темами («Сім'я», «Тварини», «Шкільне приладдя», «Їжа») (Рис.2.1).

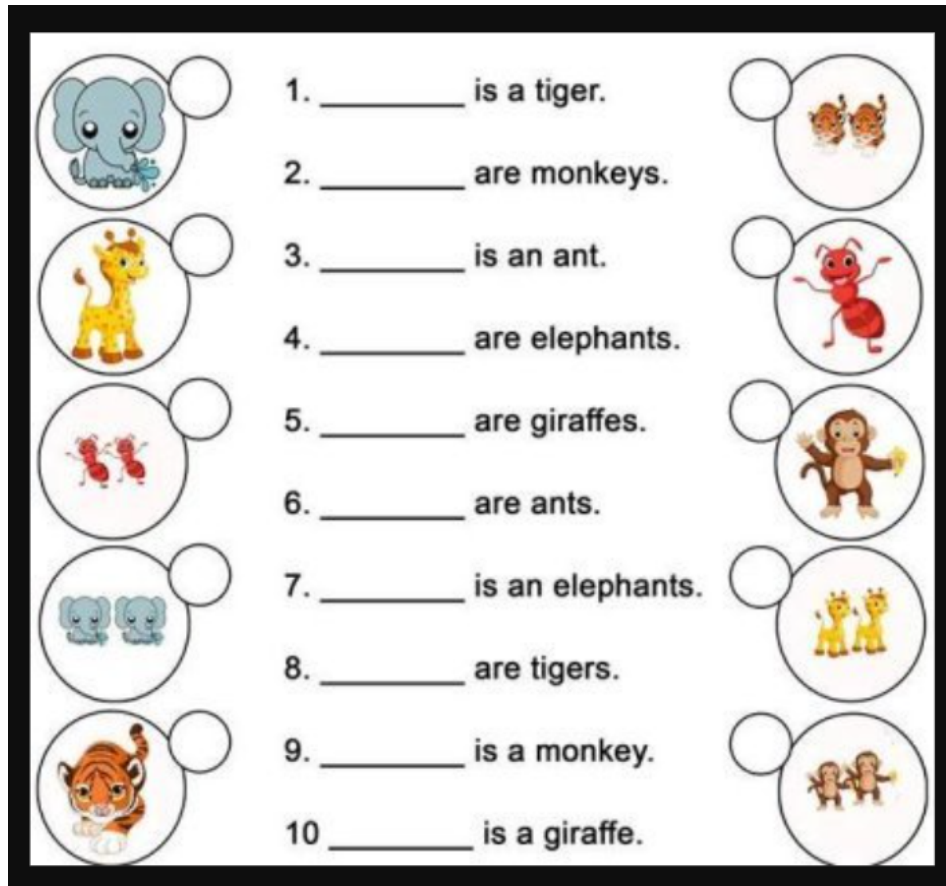

Рис.2.1. Приклад завдання на визначення лексичного запасу з теми «Тварини»

Наприклад, бланки на визначення лексичного запасу (як на рис.2.1.) містили написи та малюнки, які учні могли поєднати або ж позначити числовою відміткою. Під час обробки результатів враховувалась кількість правильних співпадінь.

- Тест на розуміння мови на слух (аудіювання): учні прослуховували короткі аудіозаписи (тривалістю до 30 секунд) з простими командами, описами або діалогами, після чого мали виконати невербальне завдання (наприклад, обрати відповідний малюнок, розфарбувати об'єкт певним кольором, виконати дію).

- Оцінювання навичок говоріння: проводилося у формі індивідуальної бесіди з учнем за стандартизованим протоколом. Учні ставили прості запитання («What's your name?», «How are you?», «What is this?»), просили описати картинку або відповісти на запитання за її

змістом. Оцінювання відбувалося за розробленою шкалою, що враховувала правильність вимови, швидкість мовлення та граматичну коректність.

За результатами діагностики кожного учня було віднесено до одного з трьох рівнів сформованості компетентності:

- Високий: учень впевнено та переважно правильно використовує вивчений лексико-граматичний матеріал, розуміє на слух знайомі фрази, може дати просту відповідь на запитання.
- Достатній: учень в цілому розуміє звернену до нього мову та може продукувати прості висловлювання, але припускається помилок, потребує часу на обдумування відповіді.
- Початковий: учень має фрагментарні знання, розуміє лише окремі слова та найпростіші фрази, потребує значної підтримки з боку вчителя.

Другий етап – формувальний. Мета цього етапу: реалізація основної частини експерименту, що полягала у впровадженні розробленої методики в експериментальній групі та продовженні навчання за традиційною програмою в контрольній групі протягом одного навчального семестру.

Методичне забезпечення для експериментальної групи (2-А клас): Освітній процес в ЕГ будувався на основі інтеграції традиційних форм роботи та цілеспрямованого використання комплексу інтерактивних технологій, що були органічно вплетені в структуру кожного уроку. Основний акцент робився на підвищення залученості, мотивації та інтерактивності. Матеріали та інструменти були підібрані відповідно до тематики підручника «Family and friends» (class book, 2-nd edition), робочого зошита, друкованих дидактичних матеріалів (карток, постерів) та аудіосупроводу до підручника [42].

- Платформи для гейміфікації: Для закріплення лексичного та граматичного матеріалу регулярно використовувалися онлайн-вікторини

на платформі *Kahoot!*, що дозволяло перетворити перевірку знань на захопливе змагання (рис.2.2).

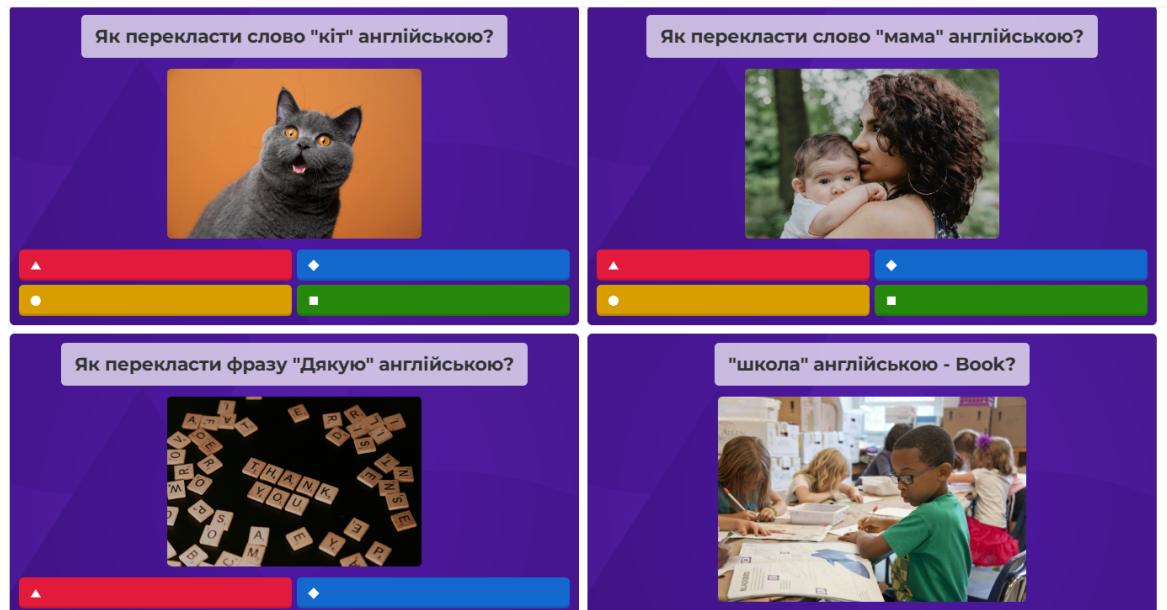

Рис.2.2. Приклад вправи для закріплення вивченого лексичного матеріалу на платформі для гейміфікації Kahoot

Як показано на рис. 2.2. завдання на платформі для гейміфікації являють собою тестові питання, адаптовані для дітей, вчитель зачитує запитання та варіанти відповідей, а підказкою є зображення на слайді. Ці вправи були використані для тем «Тварини», «Сім'я», «Шкільне приладдя», «Меблі» тощо.

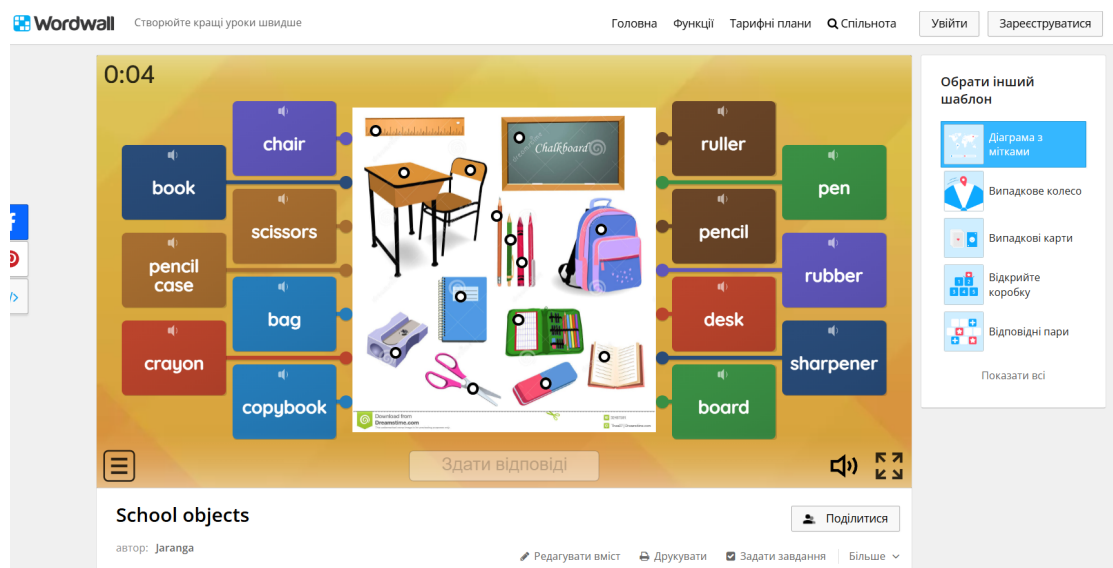

Рис.2.3. Приклад вправи для індивідуальної роботи на платформі Wordwall

Для індивідуальної роботи та виконання домашніх завдань застосовувалися ресурси *LearningApps.org* та *Wordwall*, які пропонують широкий вибір інтерактивних вправ (знайти пару, кросворди, сортування за групами тощо) (рис.2.3). Наведено приклад вправи з теми «Шкільне приладдя», де є функція самоперевірки після виконання завдання.

- Програмне забезпечення для інтерактивної дошки (IWB): Інтерактивна дошка використовувалася не лише для демонстрації матеріалів, а й для активної спільної роботи. Учні залучалися до виконання завдань типу «перетягни та встав» (drag-and-drop) для побудови речень, спільного створення ментальних карт (mind maps) для систематизації лексики, участі в інтерактивних історіях, де вони могли впливати на розвиток сюжету.

- Мультимедійний контент: Уроки включали перегляд коротких навчальних анімаційних відео (наприклад, з ресурсів *British Council LearnEnglish Kids*, *Super Simple Songs*) (рис.2.4).

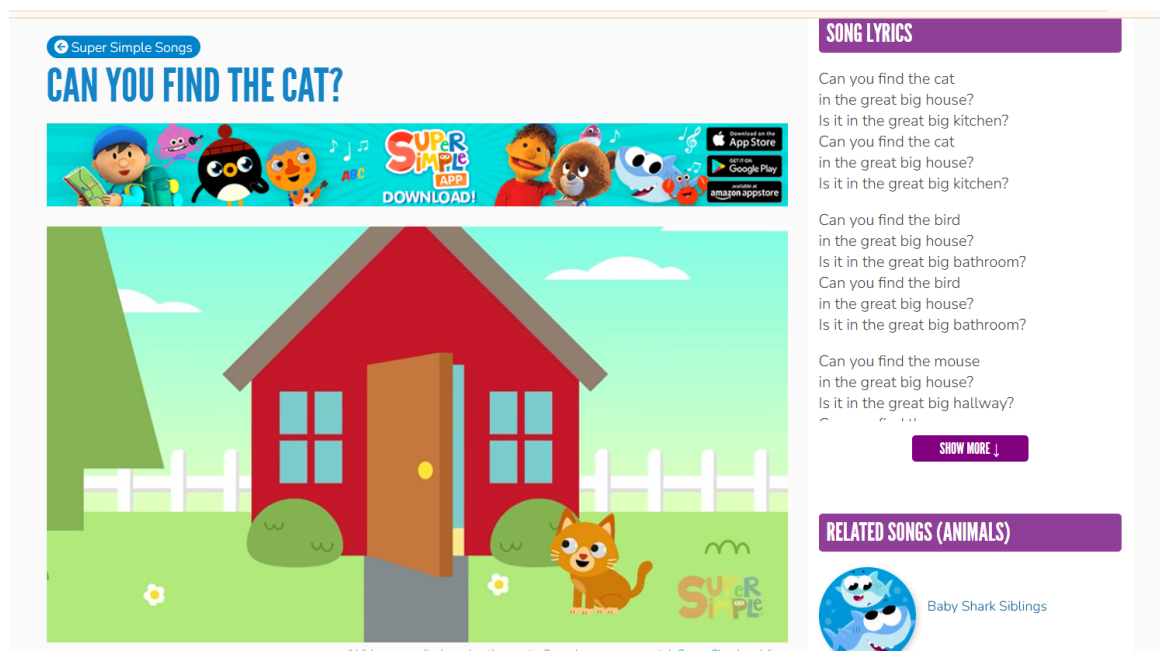

Рис.2.4. Приклад анімаційного відео на платформі
Super Simple Songs

Зазначимо, що на рис.2.4. наведено приклад анімаційного відео для закріплення лексики з теми «Мій дім», розповідних та питальних речень. Біля відео подано текст пісні, який разом з вчителем співають діти.

Важливою відмінністю від традиційного підходу було те, що перегляд не був пасивним. За допомогою платформи *Edpuzzle* відео доповнювалося вбудованими запитаннями на розуміння, що вимагало від учнів уважного перегляду та активної участі (рис.2.5).

Такий підхід був спрямований на реалізацію принципів диференційованого навчання, надання миттєвого зворотного зв'язку та створення динамічного, орієнтованого на учня освітнього середовища, що відповідає теоретичним засадам дослідження.

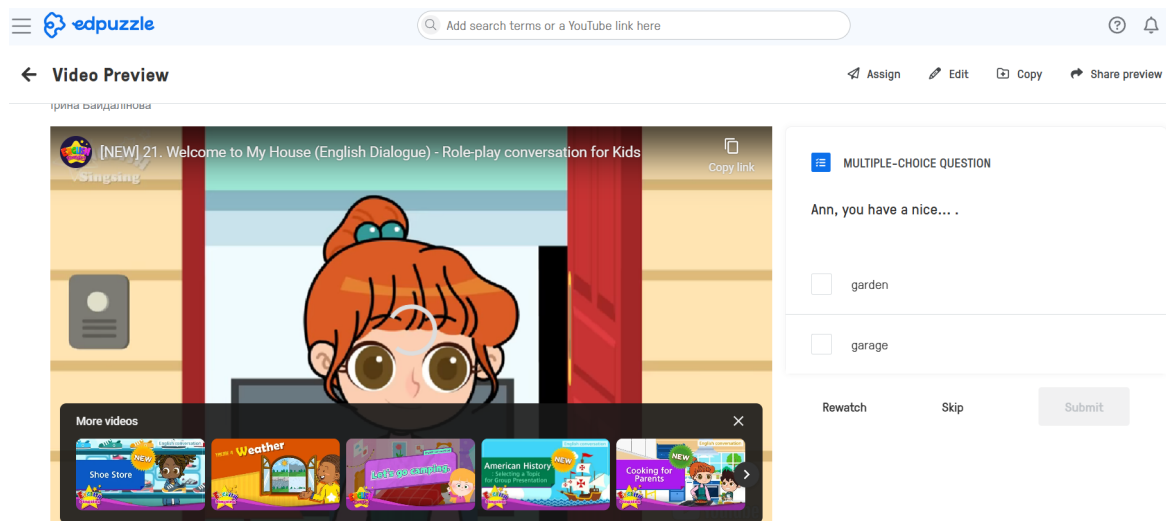

Рис.2.5. Приклад відео з вбудованими запитаннями на платформі *Edpuzzle*

Так, на рис.2.5. наведено приклад відео до теми «Мій дім», яке зупиняється після кожного відрізка та учень має підібрати відповідь на питання з екрану, використовуючи наявний лексичний запас. Після правильної відповіді учень може переглядати відео далі, що перетворює формат у цікавий квест.

Методичне забезпечення для контрольної групи (2-Б клас): Навчання в КГ відбувалося відповідно до затвердженої в школі робочої програми, що базувалася на використанні підручника «Family and friends» (class book, 2-nd edition), робочого зошита, друкованих дидактичних матеріалів (карток, постерів) та аудіосупроводу до підручника [42]. Уроки мали переважно фронтальний характер з домінуванням пояснювально - ілюстративного методу. Хоча кабінет був оснащений сучасною технікою, її використання обмежувалося функцією демонстрації: вчитель міг показати статичне зображення на екрані, увімкнути аудіозапис або презентацію в PowerPoint. Ключова відмінність полягала у відсутності елементів інтерактивності, гейміфікації та спільної роботи учнів з цифровими інструментами, що були центральними у методиці для ЕГ. Це дозволило чітко розмежувати експериментальний чинник та забезпечити чистоту експерименту.

Третій етап – контрольний. Мета цього етапу: проведення підсумкового зрізу знань для вимірювання кінцевого рівня сформованості англомовної комунікативної компетентності в учнів обох груп та аналізу динаміки їхніх навчальних досягнень.

Методика та інструментарій: для підсумкової діагностики було розроблено набір завдань, паралельний за структурою, складністю та типами вправ до вхідного тестування. Однак лексичне та граматичне наповнення завдань відповідало матеріалу, вивченому протягом формувального етапу експерименту. Такий підхід (використання паралельних форм) дозволив уникнути ефекту «запам'ятовування» завдань вхідного тесту та забезпечити об'єктивність оцінки саме приросту знань та вмінь. Оцінювання результатів відбувалося за тими ж критеріями та рівнями (високий, достатній, початковий), що й на констатувальному етапі.

Основні кількісні дані, що демонструють розподіл учнів за рівнями сформованості англомовної комунікативної компетентності на початку та

в кінці експерименту, представлено в узагальнюючій таблиці. Використання відсоткових показників дозволяє нормалізувати дані та зробити групи безпосередньо порівнюваними, а введення окремої колонки «Динаміка» акцентує увагу на прирості або зменшенні частки учнів у кожній рівневій категорії. Такий формат представлення даних є найбільш інформативним, оскільки він не просто фіксує статичні показники, а візуалізує сам процес змін, що є ключовим для оцінки ефективності педагогічного впливу. Він дозволяє наочно побачити, наскільки інтенсивніше відбувався перехід учнів з нижчих рівнів на вищі в експериментальній групі порівняно з контрольною.

Таблиця 2.1: Порівняльний аналіз динаміки рівнів сформованості англomовної комунікативної компетентності учнів 2-х класів на констатувальному та контрольному етапах експерименту (%)

Рівень	Група	Констатувальний етап (Pre-test)	Контрольний етап (Post-test)	Динаміка
Високий	ЕГ (n=5)	14%	27%	+13%
	КГ (n=5)	14,5%	15,5%	+1%
Достатній	ЕГ (n=5)	42%	48%	+6%
	КГ (n=5)	41,5%	43,5%	+2%
Початковий	ЕГ (n=5)	44%	25%	-19%
	КГ (n=5)	44%	41%	-3%

Як бачимо з даних в таблиці 2.1, в експериментальній групі (ЕГ) спостерігається чітка позитивна динаміка: частка учнів з високим рівнем сформованості компетентності зросла на 13%, тоді як частка учнів з початковим рівнем скоротилася на 19%. Це свідчить про суттєвий прогрес та успішний перехід учнів на вищі рівні. Натомість у контрольній групі (КГ) зміни є мінімальними (1-3%) і можуть вважатися результатом природного навчального процесу без спеціального

втручання. Отже, порівняльний аналіз результатів демонструє значно вищу ефективність експериментальної методики.

Кількісні дані доповнюємо якісним аналізом, що базувався на методах включеного спостереження та неформальних бесід з учнями.

Упродовж формувального етапу було зафіксовано помітні відмінності у поведінці учнів. В експериментальній групі спостерігався значно вищий рівень емоційної та когнітивної залученості. Учні з нетерпінням чекали на інтерактивні завдання, особливо на змагальні елементи (вікторини *Kahoot!*), проявляли ініціативу та високу концентрацію уваги. Час виконання завдань (time-on-task) був вищим, а відволікання – менш частими. У контрольній групі, попри високу якість викладання, мотивація мала більш зовнішній характер (отримати гарну оцінку, отримати схвалення вчителя), а рівень активності під час виконання однотипних вправ з підручника був помітно нижчим.

Інтерактивні завдання на дошці та на електронних платформах в ЕГ часто вимагали спільної роботи в парах або малих групах. Спостереження показали, що це сприяло розвитку навичок співпраці, вміння домовлятися, розподіляти ролі та спільно шукати правильне рішення. Учні вчилися допомагати один одному, що створювало позитивну та підтримуючу атмосферу в класі. У контрольній групі переважала індивідуальна або фронтальна робота, що обмежувало можливості для розвитку навичок міжособистісної взаємодії в процесі вивчення мови.

На рис. 2.6. наводимо приклад інтерактивного завдання для роботи в парах або малих групах з теми «Тварини». Учні, об'єднані у маленькі команди, мали разом знайти правильне рішення – поєднати зображення тварини з її назвою. Команди справлялись із завданням із різною швидкістю, що перетворювало їх у змагання.

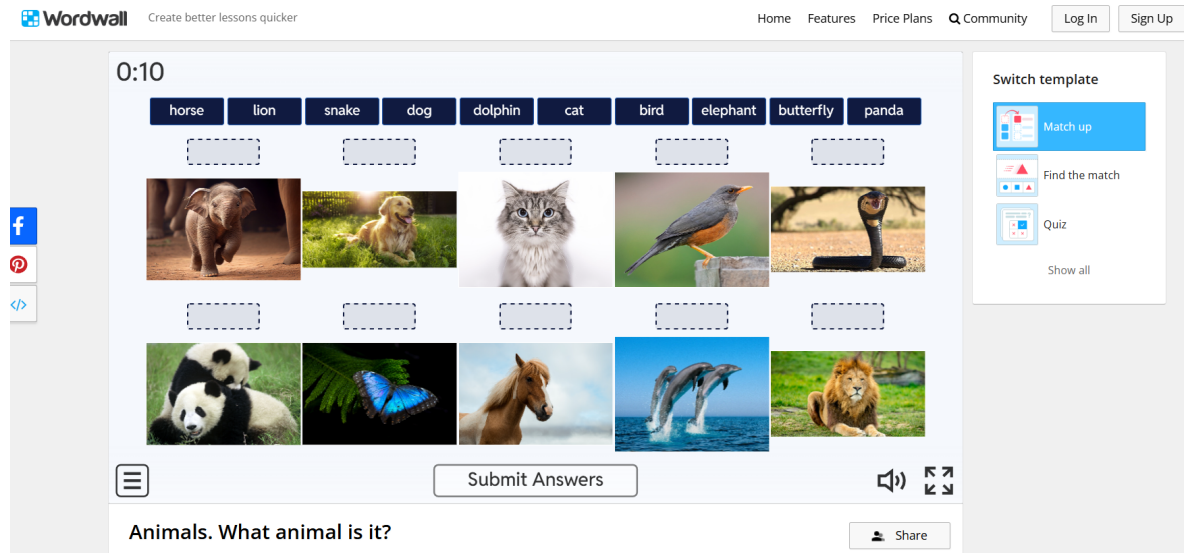

Рис.2.6. Приклад інтерактивного завдання для роботи в парах або малих групах

Зауважимо, що інтерактивні завдання ефективно використовувались на етапі закріплення вивченого матеріалу, наприклад під час опанування теми «Тварини» за підручником (рис.2.7).

Рис.2.7. Приклад завдань у підручнику для 2 класу «Family and friends»

На рис. 2.7. зображено 2 види вправ – на слухання та повторення назв тварин, а також – на читання речень та діалогів за поданою темою.

Формат коміксу дав можливість учням розігрувати сценки, читаючи репліки персонажів у форматі діалогу. На наступному уроці для закріплення використовувались інтерактивні вправи з перевіркою вивченого лексичного запасу.

За результатами роботи в експериментальній групі відзначимо, що використання інтерактивних технологій дозволило краще диференціювати завдання, приділяти більше уваги учням, які цього потребували, та отримувати миттєві дані про рівень засвоєння матеріалу всім класом. Хоча початковий рівень впровадження вимагав додаткового часу на підготовку, в подальшому це компенсувалося вищою ефективністю уроку та зростанням впевненості учнів у власних силах.

Синтез кількісних та якісних даних дозволяє зробити висновок про підтвердження висунутої гіпотези. Статистично значуща перевага експериментальної групи в динаміці рівнів сформованості англomовної комунікативної компетентності, що відображена в таблиці 2.2, у поєднанні з даними спостережень про зростання мотивації, залученості та розвиток колаборативних навичок, переконливо свідчить про вищу ефективність запропонованої методики.

Результати дослідження доводять, що цілеспрямоване та систематичне використання інтерактивних технологій є не просто додатковим інструментом, а потужним педагогічним засобом, що дозволяє якісно трансформувати освітній процес у початковій школі. Воно створює умови для більш активного, свідомого та результативного оволодіння іноземною мовою молодшими школярами в умовах

Отже, проведений аналіз свідчить про високу практичну цінність сучасних інтерактивних технологій при викладанні англійської мови в початкових класах українських шкіл. Інтерактивні дошки, комп'ютерні та мобільні сервіси, онлайн-платформи та ігрові методики створюють середовище навчання, яке мотивує учнів та активізує їхню мовну діяльність [13]. За рахунок двосторонньої взаємодії на уроці учні

засвоюють більше навчальної інформації, ніж за традиційних методів [13].

Практичні приклади впровадження інтерактивних технологій (наприклад, ігри, проєктні завдання, інтерактивні вправи) показують, що вони сприяють розвитку комунікативних компетенцій, творчості та умінню працювати в групі. Водночас такі інновації підтримують сучасний освітній курс України: вони узгоджуються з концептуальними засадами «НУШ» та програмними документами щодо формування змісту освіти. Практичний досвід підтверджує, що використання інтерактивних технологій ефективно збільшує інтерес учнів до навчання, підвищує якість мовної підготовки й сприяє всебічному розвитку дитини.

Таким чином, в Україні інтеграція інтерактивних технологій у уроки англійської мови молодших школярів є доцільною та корисною. Це відкриває широкі можливості для модернізації уроку, оптимізації навчального процесу і підвищення його результативності. Подальше впровадження таких технологій та обмін кращими практиками між учителями закріплять ці позитивні результати та сприятимуть успіху початкової школи в Україні.

2.2. Рекомендації для вчителів початкової школи з використання сучасних інтерактивних технологій у реалізації комунікативного підходу на заняттях англійської мови

Сучасна методика навчання англійської мови у початковій школі ґрунтується на принципах комунікативного підходу, який передбачає формування здатності учнів ефективно взаємодіяти іноземною мовою у реальних ситуаціях спілкування. Одним із ключових засобів реалізації цього підходу виступають інтерактивні технології, що забезпечують активну участь учнів в освітньому процесі, стимулюють комунікативну

діяльність та сприяють розвитку мовленнєвої компетентності. Важливо зауважити, що інтерактивні технології не лише підтримують комунікативну діяльність, а й створюють умови для адаптивного навчання, враховуючи різні стилі пізнання учнів та їхній індивідуальний рівень мовних знань. Інтерактивні технології значно підвищують мотивацію молодших школярів до вивчення англійської мови. Використання інтерактивних дошок, планшетів, електронних підручників та мультимедійних засобів дозволяє створювати наочне, динамічне та емоційно забарвлене освітнє середовище, що підтримує пізнавальний інтерес і полегшує сприйняття іншомовного матеріалу. Це також сприяє розвитку когнітивної активності та здатності до самостійного розв'язання навчальних завдань, що є важливою передумовою успішного комунікативного навчання.

Важливою умовою реалізації комунікативного підходу є організація інтерактивних форм співпраці, таких як парна, групова та проектна робота. Такі методи сприяють розвитку соціальної взаємодії, умінь слухати, аргументувати та узгоджувати дії в команді, що безпосередньо впливає на формування комунікативної компетентності [3, с.239]. Крім того, організація групової взаємодії дозволяє вчителю моделювати реальні комунікативні ситуації, а учням – відчувати роль активних учасників спілкування, що підсилює ефективність навчання.

Дієвим засобом розвитку мовленнєвих навичок у молодших школярів є інтерактивні навчальні ігри. Вони дозволяють створити атмосферу природного спілкування, зняти психологічні бар'єри та розвивати лексико-граматичні навички у невимушеній формі. Ігрові методи, такі як “Running dictation”, “Catch the mouse” або “Mystical subject”, сприяють підвищенню мотивації та ефективності навчання [40]. Додатково, інтерактивні ігри дозволяють поєднувати навчання з позитивними емоційними переживаннями, що сприяє кращому

закріпленню мовного матеріалу та підвищує готовність учнів до активного використання мови у спілкуванні.

Інтеграція інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) дозволяє створювати штучне мовне середовище, яке компенсує обмеженість природного іншомовного спілкування. Використання онлайн-платформ, відео, інтерактивних вправ та спеціалізованих освітніх сайтів робить навчання більш автентичним і залучає учнів до реального використання мови. Одним із головних принципів комунікативного підходу є забезпечення двосторонньої комунікації «учень ↔ учень» і «учень ↔ учитель». Це сприяє розвитку навичок активного слухання, спонтанного висловлення думок та міжособистісної взаємодії англійською мовою [25; 27]. Таким чином, інтерактивні технології виступають мостом між теоретичним навчанням і практичним застосуванням мови у спілкуванні, що забезпечує безперервний комунікативний процес на уроках.

Не менш важливою складовою є професійна підготовка вчителів до використання інтерактивних технологій. Дослідження підкреслюють необхідність підвищення цифрової грамотності педагогів, ознайомлення з інноваційними методами викладання та інтеграції технологій у навчальні програми [45]. Це підкреслює, що ефективність комунікативного підходу безпосередньо залежить від компетентності вчителя, його здатності організувати процес і використати технології як інструмент підтримки навчання.

Таким чином, інтерактивні технології у поєднанні з комунікативним підходом створюють потужний інструмент для розвитку мовленнєвих компетентностей молодших школярів. Вони забезпечують залучення учнів до активної комунікації, підвищують мотивацію до навчання та сприяють формуванню ключових комунікативних і соціальних умінь, необхідних для успішного володіння англійською мовою у сучасному світі.

Таким чином, на основі проведеного дослідження та аналізування теоретичних джерел нами було виокремлено такі рекомендації для вчителів початкової школи з використання сучасних інтерактивних технологій у реалізації комунікативного підходу на заняттях англійської мови:

1. Застосовувати мультимедійні засоби для створення комунікативно-орієнтованого навчального середовища, що стимулює мовленнєву активність і підтримує інтерес до вивчення англійської мови.
2. Організовувати навчальну взаємодію учнів у парах і малих групах, забезпечуючи постійну мовленнєву практику та розвиток навичок співпраці.
3. Використовувати інтерактивні ігри як інструмент формування іншомовної компетентності, зокрема для розвитку спонтанного мовлення, аудіювання та засвоєння лексико-граматичних структур.
4. Інтегрувати онлайн-платформи, електронні ресурси та мобільні додатки для створення віртуального мовного середовища, яке моделює автентичні ситуації спілкування.
5. Забезпечувати постійну двосторонню комунікацію між учнями та вчителем, спрямовану на розвиток умінь ініціювати, підтримувати та завершувати іншомовну взаємодію.
6. Планувати навчальні заняття з урахуванням принципу інтегрованості мовленнєвих видів діяльності, поєднуючи аудіювання, говоріння, читання й письмо в межах комунікативних ситуацій.
7. Розвивати цифрову та методичну компетентність учителя, зокрема вміння критично відбирати й адаптувати інтерактивні ресурси відповідно до вікових і пізнавальних особливостей учнів.
8. Створювати сприятливий психологічний клімат на уроці, у якому учні не бояться помилятися, активно висловлюють думки та взаємодіють у процесі навчання.

Проведений аналіз доводить, що системна інтеграція інтерактивних технологій є не лише засобом оптимізації, а й концептуальною умовою ефективної реалізації комунікативного підходу в початковій англомовній освіті. Інтерактивні технології функціонують як каталізатор трансформації освітнього середовища, зміщуючи акцент із пасивного засвоєння знань на активне застосування мови у комунікативних ситуаціях.

Такий підхід забезпечує зміщення акценту з пасивного засвоєння мовного матеріалу на його активне застосування в моделях реального спілкування, що неминуче призводить до зміни функціональних ролей учителя (фасилітатор) та учня (суб'єкт комунікації). Це створює динамічне та інтерактивне навчальне середовище, де комунікативна компетентність стає результатом спільної діяльності учнів і вчителя. Таким чином, запропоновані рекомендації обґрунтовують цілісну методичну модель, що забезпечує формування практичних комунікативних навичок як ключового результату навчання англійської мови в початковій школі.

ВИСНОВКИ

У ході виконання кваліфікаційної роботи було досягнуто поставленої мети, що полягала в теоретичному обґрунтуванні та емпіричній перевірці ефективності використання сучасних інтерактивних технологій як засобу реалізації комунікативного підходу в навчанні англійської мови молодших школярів. Проведене дослідження дозволило сформулювати такі висновки:

1. Визначено сутність та принципи комунікативного підходу. Встановлено, що комунікативний підхід розглядає мову ,насамперед, як інструмент для реального спілкування, а не як абстрактну систему правил. Його ключова мета – формування комунікативної компетентності через занурення учнів у ситуації, що імітують справжнє мовне середовище. Основними принципами підходу є пріоритет усної мови, активна взаємодія між учасниками освітнього процесу, інтегрований розвиток усіх мовленнєвих навичок, використання автентичних матеріалів та функціональне засвоєння граматики в контексті комунікативних завдань.

2. Обґрунтовано провідну роль інтерактивних технологій у реалізації комунікативного підходу. Доведено, що інтерактивні технології є не просто допоміжним, а ключовим елементом, що створює необхідні умови для практичного втілення принципів комунікативного навчання. Вони підвищують мотивацію та залученість учнів, дозволяють моделювати автентичні ситуації спілкування за допомогою цифрових інструментів (чат-боти, віртуальна реальність, гейміфікація), сприяють подоланню психологічних бар'єрів та перетворюють освітній процес на динамічне й діалогічне середовище.

3. Проаналізовано стан використання інтерактивних технологій та доведено їх ефективність. Аналіз показав, що в сучасній початковій школі активно впроваджуються такі інструменти, як інтерактивні дошки,

освітні онлайн-платформи, мобільні додатки та ігрові методики. Результати педагогічного експерименту емпірично підтвердили переваги такого підходу. В експериментальній групі, де систематично застосовувалися інтерактивні технології, зафіксовано статистично значущу позитивну динаміку: частка учнів з високим рівнем комунікативної компетентності зросла на 13%, тоді як у контрольній групі цей показник збільшився лише на 1%. Якісний аналіз підтвердив зростання мотивації, залученості та розвиток навичок співпраці в експериментальній групі.

4. Розроблено та надано практичні рекомендації для вчителів. На основі теоретичного аналізу та результатів експерименту було сформульовано конкретні методичні рекомендації. Вчителям рекомендовано інтегрувати мультимедійні засоби для створення комунікативно-орієнтованого середовища; активно організовувати парну та групову роботу; використовувати інтерактивні ігри та онлайн-платформи для моделювання реальних ситуацій спілкування; забезпечувати постійну двосторонню комунікацію та розвивати власну цифрову компетентність.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Агаркова Н., Васильєва С. Особливості використання інтерактивних технологій навчання у початковій школі. *Physical culture and sport: scientific perspective*. 2023. № 2. С. 115–121.
2. Аудіо-візуальний метод навчання. *Державний університет інфраструктури та технологій : офіційний веб-сайт*. URL: <https://duikt.edu.ua/ua/news-1-525-10654-audio-vizualniy-metod-navchannya-kafedra-inozemnih-mov>
3. Байдюк Л. М. Підготовка майбутніх учителів початкової школи до використання інтерактивних методів на уроках англійської мови. *Педагогічні науки: теорія та практика*. 2022. № 4. С. 238-242.
4. Білошицька Т. Ю. Комунікативний підхід у навчанні іноземної мови студентів спеціальності «Туризм і рекреація». *Science in the modern world: innovations and challenges* : матеріали IX Міжнар. наук.-практ. конф. (Торонто, 15–17 трав. 2025 р.). Торонто, 2025. С. 470-473.
5. Бойко Н. Інтернет як соціальний ресурс демократизації сучасного українського суспільства : монографія. Київ: Інститут соціології НАН України, 2020. 256 с.
6. Використання ігор на уроках англійської мови в початковій школі. *На Урок : освітній проєкт*. URL: <https://naurok.com.ua/vikoristannya-igor-na-urokah-angliysko-movi-v-pochatkoviy-shkoli-411893.html>
7. Зубрик А. Інтерактивні методи і прийоми навчання англійської мови учнів початкових класів. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2020. Вип. 28(2). С. 87–92. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apgnd_2020_28%282%29__16
8. Ілляшенко О. Д. Використання мультимедійних інтерактивних технологій у навчально-виховному процесі початкової школи : з досвіду роботи. *Історико-педагогічні студії : науковий*

часопис. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2014. Вип. 8 : III Всеукраїнські Морозівські педагогічні читання. С. 139-141.

9. Індивідуальні курси англійської мови: для кого і чому це важливо. *Діти в місті. Харків.* URL: <https://kharkiv.dityvmisti.ua/blog/8679-individualni-kursy-angliiskoi-movy-dlia-kogo-i-chomu-tse-vazhlyvo/>

10. Комогорова М. І., Заяц Д., Цюбик І. Ігрові технології навчання в процесі вивчення англійської мови в початковій школі. *Materials of the XIV International scientific and practical Conference Modern scientific potential - 2018.* Sheffield : Science and education LTD, 2018. Р. 49-51.

11. Комунікативний метод у викладанні іноземних мов. *Освіта.ua.* URL: <https://osvita.ua/languages/tehnol/452/>

12. Особливості навчання англійської мови учнів початкових класів. *На Урок : освітній проєкт.* URL: <https://naurok.com.ua/osoblivosti-navchannya-angliysko-movi-uchniv-pochatkovih-klasiv-266666.html>

13. Петрієнко М. В. Формування навичок письма молодших школярів на уроках англійської мови. *Вісник психології і педагогіки.* 2014. Вип. 14. URL: http://www.psyh.kiev.ua/Збірник_наук.праць.-_Випуск_14

14. Початкова школа «Інтелект». *Офіційний сайт.* URL: <https://intellect-school.kyiv.ua/>

15. Редько В. Г. Вікові особливості учнів початкової школи як передумова компетентісно орієнтованого навчання іноземних мов: досвід інтерпретації результатів аналізу. *Педагогічна освіта: теорія і практика.* 2017. Вип. 23(2), ч. 2. С. 264–276.

16. Ставрук О. В. *Комунікативний підхід до навчання англійської мови як засіб розширення словникового запасу учнів старшої школи : дипломна робота (другий (магістерський) рівень вищої освіти).* Чернівці

: Чернівець. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича, 2022. URL:
<https://archer.chnu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/10536/Ставрук%20О.В..pdf?sequence=1&isAllowed=y>

17. Чеберяк Є. Є. Формування іншомовної комунікативної компетентності студентів немовних спеціальностей засобами інтерактивних технологій навчання. *Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна. Серія: Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов*. 2021. № 92. С. 124–128.

18. Формування комунікативної компетентності шляхом використання інтерактивних методів навчання. *На Урок : освітній проєкт*. URL:
<https://naurok.com.ua/stattya-formuvannya-komunikativno-kompetentnosti-shlyahom-vikoristannya-interaktivnih-metodvi-navchannya-86893.html>

19. Формування навичок читання на уроках англійської мови в умовах НУШ. *На Урок : освітній проєкт*. URL:
<https://naurok.com.ua/formuvannya-navichok-chitannya-na-urokah-angliysko-movi-v-umovah-nush-202886.html>

20. Черниш Л. М. Шляхи підвищення мотивації під час викладання англійської мови на немовних факультетах. *Інноваційна педагогіка*. 2019. № 18, т. 3. С. 99–102. URL:
<https://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/23718?locale=uk>

21. *Advanced Techniques in Communicative Language Teaching*. Sanako. URL:
<https://sanako.com/advanced-techniques-in-communicative-language-teaching>

22. *British Council LearnEnglish Kids*. URL:
<https://learnenglishkids.britishcouncil.org>

23. Dewi P., Utami I., Utami I. Pedagogical Content Knowledge of Teaching English to Young Learners: The Degree of Consistency Between

English Teachers' Perceptions and Implementation. *International Journal of Language and Literature*. 2020. Vol. 4, iss. 1. P. 13–22.

24. Edpuzzle. URL: <https://edpuzzle.com>

25. Gavrilović Ž., Kovačević B. Developing communicative competence through interactive learning model in elementary school ESL teaching. *Journal on English Language Teaching*. 2018.

26. Goras-Postica V., Motfolea D. Psycho-pedagogical conditions conducive to intensive English language learning by primary school students. *Studia Universitatis Moldaviae. Seria Științe ale Educației*. 2024. № 5(175).

27. Guo H. Creating an interactive English classroom. *Proceedings of the International Conference on Management Science, Education Technology, Arts, Social Science and Economics (MSETASSE 2015)*. 2015.

28. Harmer J. *The Practice of English Language Teaching*. Longman, 2007. URL: <https://www.researchgate.net/profile/Bahram-Kazemian/post/Can-anyone-help-with-learning-strategies-for-creating-autonomous-learners/attachment/59d6303ac49f478072ea06b5/AS%3A273601113067522%401442242996719/download/jeremy-harmer-the-practice-of-english-language-teaching.pdf>

29. Hughes A. Teaching English to young learners. *ELT Journal*. 2000. Vol. 54. P. 198–200.

30. *Importance of interactive whiteboards in virtual classrooms*. CAE. URL: <https://www.cae.net/importance-of-interactive-whiteboards-in-virtual-classrooms/>

31. *Interactive Technologies in Language Teaching: Training Manual*. 2011. URL: https://tefl.web.leuphana.de/wp-content/uploads/2014/09/iTILT_Handout_ENGLISH_WEB.pdf

32. Jabbar S. A. Mobile-Assisted Language Learning (MALL) in English Education: Trends and Developments. *International Journal of*

English Literature and Social Sciences. 2024. Vol. 9, iss. 6. P. 113–116. URL: https://ijels.com/upload_document/issue_files/20IJELS-111202413-Mobil.pdf

33. Kahoot!. URL: <https://kahoot.com>

34. Kulshayeva A., Amirova A., Abildina S., Abdikalykov K., Belgibayeva G. Psychological and Pedagogical Foundations of the Development of Speech Skills of Primary School Students in English Lessons. *International Journal of Early Childhood*. 2023. P. 1–16.

35. LearningApps.org. URL: <https://learningapps.org>

36. Lucas C. Teaching English to Young Learners: Second Language Acquisition or Foreign Language Learning? – A Case Study. *World Journal of English Language*. 2021. Vol. 12, no. 1. P. 50.

37. Luqmonovna O., Nozima N. Communicative Approach in Teaching A Foreign Language. *Innovative Technologica: Methodical Research Journal*. 2024. Vol. 3, iss. 4.

38. Medynska A., Vasylenko O., Lapshyna O. et al. The Problem of Interactive English Language Learning in Distance Mode. *Postmodern Openings*. 2022. Vol. 13, iss. 3. P. 267–283.

39. Morar L., Boștină-Bratu S., Negoescu A. Communicative Teaching – An Efficient Approach to Foreign Language Teaching. *Scientific Bulletin*. 2021. Vol. 26. P. 163–167.

40. Omar S. F., Nawi H., Shahdan T. S. T. et al. Interactive language learning activities for learners' communicative ability. *International Journal of Evaluation and Research in Education (IJERE)*. 2020. Vol. 9, iss. 4. P. 1149–1156.

41. Ramadhani G., Nidi I., Zahra L. The Role of Communicative Language Teaching (CLT) in Teaching English to Indonesian Elementary School Students within the Kurikulum Merdeka. *STAIRS: English Language Education Journal*. 2024. Vol. 5, iss. 2.

42. Simmons N. Family and friends: class book, 2-nd edition. *Oxford university press*, 2022, 130 p.

43. *Super Simple Songs*. URL: <https://supersimple.com/>
44. *Total Physical Response (TPR) in the EFL Classroom*. EF Teacher Zone. URL: <https://teacherblog.ef.com/total-physical-response-efl-classroom/>
45. Tulekenova D., Kulgildinova T., Zhumabekova G. et al. Formation of professional cognitive and communicative competency of future primary school foreign language teachers through information-communicative technologies. *XLinguae*. 2023. Vol. 16, iss. 2.
46. *Using Interactive White Boards in Language Teaching: Back to Teacher Centeredness or a Step Forward?* URL: <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:850046/FULLTEXT01.pdf>
47. Valuieva I., Semashkina G., Volkova N. Some aspects of the formation of natural and language competence of young pupils during the acquaintance with an animal world. Innovations and prospects of world science. *Proceedings of the 11th International scientific and practical conference. Perfect Publishing. Vancouver, Canada, 2022.* pp. 377-386. URL: <https://sci-conf.com.ua/xi-mezhdunarodnaya-nauchno-prakticheskaya-konferentsiya-innovations-and-prospects-of-world-science-22-24-iyunya-2022-goda-vankuver-kanada-arhiv/>
48. Valuieva I., Shvets T. Особливості навчання іноземної мови в умовах дистанційного навчання. Science and technology: challenges, prospects and innovations. Proceedings of the 1st International scientific and practical conference. CPN Publishing Group. Osaka, Japan. 2024. URL: <https://sci-conf.com.ua/i-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-science-and-technology-challenges-prospects-and-innovations-5-7-09-2024-osaka-yaponiya-arhiv/>
49. *Virtual reality language learning*. Dynamic Language. URL: <https://www.dynamiclanguages.org/p/virtual-reality-language-learning>
50. *Wordwall*. URL: <https://wordwall.net>

51. Zhang J. Integrating chatbot technology into English language learning to enhance student engagement and interactive communication skills. *Journal of Computational Methods in Sciences and Engineering*. 2025. Vol. 25. P. 2288–2299.